

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN THU TRANG

**NGHIÊN CỨU VAI TRÒ CỦA GIỚI
TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN SƠN,
TỈNH TUYÊN QUANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN THU TRANG

**NGHIÊN CỨU VAI TRÒ CỦA GIỚI
TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN SƠN,
TỈNH TUYÊN QUANG**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 60 62 01 16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: **TS. BÙI ĐÌNH HÒA**

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn này là kết quả nghiên cứu của tôi, các số liệu và các kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn này là trung thực và chưa được sử dụng trong bất cứ Luận văn nào trước đây.

Các số liệu trích dẫn trong quá trình nghiên cứu đã được trích dẫn và ghi rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Nguyễn Thu Trang

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn tôi đã được sự quan tâm, giúp đỡ tận tình của nhiều tập thể và cá nhân. Nhân đây: Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc đến Ban Giám hiệu, Phòng đào tạo, Ban chủ nhiệm Khoa KT&PTNT cùng các thầy cô Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn, tạo điều kiện về mọi mặt để tôi thực hiện đề tài này. Đặc biệt tôi xin cảm ơn TS. Bùi Đình Hòa, đã hướng dẫn chỉ bảo tận tình và đóng góp nhiều ý kiến quý báu cho tôi hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các cơ quan: Ủy ban nhân dân huyện Yên Sơn, Ủy ban nhân dân xã Mỹ Bằng; xã Xuân Vân; xã Lục Hành đã tạo mọi điều kiện cho tôi trong suốt quá trình thực tập để đạt kết quả tốt tại huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang.

Cuối cùng tôi xin trân thành cảm ơn sâu sắc tới gia đình và bạn bè, những người đã chia sẻ, động viên, khích lệ và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu để hoàn thành tốt luận văn của mình. Một lần nữa tôi xin chân thành cảm ơn tất cả sự giúp đỡ quý báu của các tập thể và cá nhân đã dành cho tôi.

Do điều kiện thời gian và năng lực có hạn, bản thân tôi cũng đã cố gắng, nỗ lực hết mình để hoàn thành Luận văn tốt nghiệp. Song sẽ không tránh khỏi những khiếm khuyết. Rất mong được các thầy, cô, các nhà khoa học, các đồng nghiệp tiếp tục đóng góp ý kiến chỉ bảo để tôi có thêm cơ hội tiếp thu nâng cao kiến thức chuyên môn của bản thân.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2015

Tác giả luận văn

Nguyễn Thu Trang

DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết tắt	Nghĩa
1	BQ	Bình quân
2	CC	Cơ cấu
3	CD	Cao đẳng
4	CEDAW	Xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ
5	CNH	Công nghiệp hóa
6	CNVC	Công nhân viên chức
7	CRC	Công ước về quyền trẻ em
8	CT	Chỉ thị
9	DT	Diện tích
10	ĐVT	Đơn vị tính
11	GDI	Gender Development Index - Chỉ số phát triển giới
12	HDI	Chỉ số phát triển con người
13	HĐH	Hiện đại hóa
14	LĐ	Lao động
15	LĐ - TB&XH	Lao động - Thương binh và xã hội
16	LHPN	Liên hiệp phụ nữ
17	NN & PTNT	Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
18	NQ	Nghị quyết
19	NS	Năng suất
20	NST	Nhiễm sắc thể
21	QĐ	Quyết định
22	SL	Sản lượng
23	SL	Số lượng
24	TC	Trung cấp
25	THCS	Trung học cơ sở
26	THPT	Trung học phổ thông
27	TTg	Thủ tướng
28	TW	Trung ương
29	UBND	Ủy ban nhân dân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của luận văn	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của luận văn	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận văn	3
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU	4
1.1. Cơ sở lí luận	4
1.1.1. Giới tính và giới	4
1.1.2. Phát triển kinh tế hộ gia đình	11
1.1.3. Giới trong gia đình	11
1.2. Cơ sở thực tiễn.	12
1.2.1. Một số nhận thức và tình hình về bình đẳng giới trên thế giới ngày nay....	12
1.2.2. Chủ trương, chính sách của Nhà nước với sự phát triển của bình đẳng giới và nhận thức giới.....	23
1.2.3. Thực trạng và vai trò của giới trong kinh tế hộ gia đình ở Việt Nam.	25
1.2.4. Vai trò và đóng góp của phụ nữ Việt Nam trong phát triển kinh tế - xã hội.....	26
1.2.5. Giới trong tiếp cận một số vấn đề ở gia đình nông thôn.....	28
1.2.6. Vai trò giới trong hoạt động sản xuất nông nghiệp của gia đình.....	30
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	32
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	32

2.2. Nội dung nghiên cứu.....	32
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	32
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu.....	32
2.3.2. Phương pháp tổng hợp và phân tích số liệu.....	34
2.4. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu.....	35
2.4.1. Các chỉ tiêu phản ánh điều kiện sản xuất của hộ	35
2.4.2. Các chỉ tiêu biểu hiện sự đóng góp của hai giới trong kinh tế hộ.....	35
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	36
3.1. Đặc điểm, tình hình tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Tân Sơn, tỉnh Tuyên Quang.....	36
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	36
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	41
3.2. Giới thiệu sơ lược về 03 xã nghiên cứu	46
3.2.1. Xã Mỹ Bằng.....	46
3.2.2. Xã Xuân Vân.....	47
3.2.3. Xã Lục Hành	48
3.3. Đặc điểm của các hộ nghiên cứu.....	49
3.3.1. Tình hình chung của các hộ nghiên cứu	49
3.3.2. Các yếu tố sản xuất của hộ.....	52
3.3.3. Các yếu tố tự nhiên	54
3.3.4. Các yếu tố vật chất.....	56
3.3.5. Các yếu tố tài chính.....	59
3.3.6. Các yếu tố xã hội.....	62
3.4. Thực trạng vai trò của giới trong phát triển kinh tế hộ trên địa bàn huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang.....	63
3.4.1. Vai trò của giới trong hoạt động sản xuất tạo thu nhập	63
3.4.2. Vai trò của giới trong hoạt động tái sản xuất và hoạt động cộng đồng.....	66

3.4.3. Vai trò của giới đối với khoa học kỹ thuật và hoạt động xã hội.....	67
3.4.4. Vai trò của giới trong kiểm soát nguồn lực tài chính.....	69
3.4.5. Giới và vấn đề tiếp cận thông tin khoa học kỹ thuật	71
3.4.6. Quyền ra quyết định chính trong các hoạt động	72
3.4.7. Sử dụng quỹ thời gian của giới	76
3.5. Một số yếu tố ảnh hưởng đến vai trò của giới trong phát triển kinh tế hộ gia đình.....	78
3.5.1. Yếu tố chủ quan	78
3.5.2. Yếu tố khách quan.....	80
3.6. Đề xuất các giải pháp chủ yếu nhằm phát huy vai trò của mỗi giới trong phát triển kinh tế hộ gia đình trên địa bàn huyện Yên Sơn.....	82
3.6.1. Nâng cao nhận thức của xã hội về vấn đề giới	82
3.6.2. Nâng cao trình độ cho giới.....	82
3.6.3. Lồng ghép giới vào các chính sách, chương trình hành động quốc gia, các kế hoạch phát triển kinh tế, xã hội của các cấp, các ngành.....	83
3.6.4. Tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo của cấp uỷ các cấp trong thực hiện bình đẳng giới	84
3.6.5. Tăng cường sự tham gia của giới trong hoạt động cộng đồng	84
3.6.6. Giải pháp hoạt động khuyến nông và thông tin nông nghiệp đối với nông thôn	85
3.6.7. Hỗ trợ vốn trong phát triển kinh tế hộ gia đình	86
3.6.8. Tăng cường khả năng tiếp cận và kiểm soát các nguồn lực của giới trong phát triển kinh tế hộ gia đình.....	87
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	89
1. Kết luận	89
2. Kiến nghị.....	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	93

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Tình hình phân bố và sử dụng đất đai huyện Yên Sơn qua 3 năm 2012 - 2014	42
Bảng 3.2.	Tổng hợp các chỉ tiêu phát triển KT-XH.....	44
Bảng 3.3.	Tình hình nhân khẩu và lao động của huyện Yên Sơn từ 2012 - 2014	45
Bảng 3.4.	Cơ cấu nam, nữ làm chủ hộ tại các xã điều tra.....	49
Bảng 3.5.	Tuổi của chủ hộ điều tra	50
Bảng 3.6.	Cơ cấu nhóm hộ theo mức sống dân cư của 3 xã nghiên cứu.....	51
Bảng 3.7.	Tỷ lệ nam, nữ trong các hộ điều tra.....	51
Bảng 3.8.	Bình quân lao động và nhân khẩu của các hộ điều tra	52
Bảng 3.9.	Trình độ học vấn của thành viên trong gia đình theo giới tính	53
Bảng 3.10.	Bình quân đất đai của các hộ	54
Bảng 3.11.	Nguồn nước sinh hoạt chủ yếu của hộ gia đình.....	55
Bảng 3.12.	Tài sản sinh hoạt của các hộ	56
Bảng 3.13.	Phương tiện sản xuất của hộ (Tính bình quân/hộ).....	59
Bảng 3.14.	Cơ cấu thu nhập từ các hoạt động chính của các hộ.....	60
Bảng 3.15.	Tỷ lệ các hộ có vay vốn	61
Bảng 3.16.	Tình hình tham gia của chủ hộ vào các tổ chức, đoàn thể.....	62
Bảng 3.17.	Sự phân công lao động trong hoạt động trồng trọt.....	64
Bảng 3.18.	Đối tượng thực hiện chính trong hoạt động chăn nuôi	65
Bảng 3.19.	Vai trò của giới trong hoạt động tái sản xuất và hoạt động cộng đồng.....	66
Bảng 3.20.	Giới và vấn đề tiếp cận các nguồn thông tin khoa học kỹ thuật.....	68
Bảng 3.21.	Giới tham gia các hoạt động xã hội	69
Bảng 3.22.	Tỷ trọng nam, nữ tham gia kiểm soát nguồn lực tài chính.....	70
Bảng 3.23.	Giới và vấn đề tiếp cận các nguồn thông tin khoa học kỹ thuật.....	71
Bảng 3.24.	Tình hình quản lý vốn vay của hộ	73
Bảng 3.25.	Quyền ra quyết định chính trong các hoạt động.....	74
Bảng 3.26.	Thời gian lao động sản xuất hàng ngày của giới	76
Bảng 3.27.	Thời gian làm nội trợ và nghỉ ngơi hàng ngày phân theo giới	77
Bảng 3.28.	Quan điểm của các hộ điều tra về các vấn đề liên quan đến giới.....	80

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 3.1: Tỷ trọng phụ nữ là chủ hộ trong gia đình	50
Hình 3.2: Cơ cấu thu nhập từ các hoạt động chính của hộ	60
Hình 3.3: Tỷ lệ nam nữ tham gia các lớp tập huấn nâng cao trình độ, kiến thức.....	68
Hình 3.4: Tỷ trọng nam, nữ tham gia quyết định sử dụng nguồn vốn.....	70